

Περιεχόμενα

1. ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΗ... ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ_ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ 28/05/2019 σελ.16-18

Ν ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ

Δεν βρισκόμαστε σε καλό δρόμο για να επιτύχουμε τους στόχους που συνυπέγραψαν 195 γιγάντες κρατών μελών του ΟΗΕ στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού, για τον περιορισμό της υπερθέρμανσης του πλανήτη κάτω από δύο βαθμούς Κελσίου και για τον περιορισμό της ανόδου των θερμοκρασιών στον 1,5 βαθμό Κελσίου.

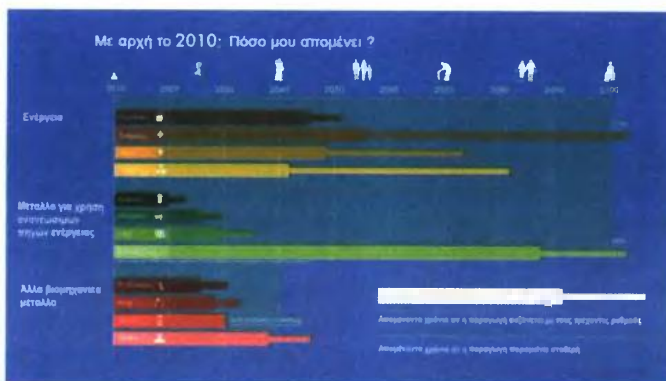
Και το παράδοξο είναι ότι όσο χειροτερεύουν τα πράγματα, τόσο δείχνουν να υποχωρούν τα πολιτικά μέτρα, με νησιά όπως τα Φιτζι, Τουβαλού και Βανουάτου να αντιμετωπίζουν τεράστια απειλή από την άνοδο της στάθμης των υδάτων εξαιτίας των κλιματικών αλλαγών.

Τα παραπάνω επεσήμανε πριν από λίγες ημέρες ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ, Αντόνιο Γκουτέρες, στο πλαίσιο περιοδείας του σε χώρες του νοτίου Ειρηνικού κρουσιάζοντας τον κώδωνα του κινδύνου για την ταχύτητα των κλιματικών αλλαγών.

Σύμφωνα με έκθεση του Συμβουλίου Άμυνας Φυσικών Πόρων (NRDC) των Ηνωμένων Εθνών ένα εκατομμύριο είδη, δηλαδή ένα στα οκτώ που βρίσκονται στην επιφάνεια της Γης ή στους ωκεανούς, κινδυνεύουν με εξαφάνιση. Η συμπίκνωση των βιοτόπων, το παράνομο κυνήγι, η κλιματική αλλαγή και η μόλυνση χρήζουν άμεσης αντιμετώπισης διότι απειλούν τη ζωή στον πλανήτη και προς αυτή την κατεύθυνση απαιτείται η υιοθέτηση φιλόδοξων στόχων στη διάσκεψη του ΟΗΕ για τη βιοποικιλότητα το 2020 στην Κίνα (COP15).

Οι φυσικοί πόροι του πλανήτη εξαντλούνται -ειδικά τα ορυκτά καύσιμα, λόγω της υπερκατανάλωσης. Η μετάβαση σε νέες τεχνολογίες, όπως π.χ. τα ηλεκτρικά οχήματα, αναδύουν νέες προκλήσεις και ευκαιρίες αφού απαιτούν περιορισμένους φυσικούς πόρους, όπως χαλκό και μέταλλα σπάνιων γαιών, για ηλεκτρικούς κινητήρες και μολύβδο και λίθιο για μπαταρίες. Τα μέταλλα σπάνιων γαιών εκτιμάται ότι θα διαρκέσουν μέχρι το 2090, ο χαλκός θα μπορούσε να διαρκέσει μόνο οριακά ως το 2040, ενώ θα έχουν εξαντληθεί πολύ νωρίτερα. Για παράδειγμα ο μολύβδος μπορεί να μην υπάρχει σε δέκα χρόνια από σήμερα.

Τα προγράμματα ανακύκλωσης ίσως θα έδιναν μια κάποια λύση εάν σχεδιάζονταν για να είναι απόλυτα αποτελεσματικά, ενώ επακτακτική είναι η ανάγκη υιοθέτησης ενός νέου οικονομικού μοντέλου που θα δώσει λύση στις ανάγκες του παγκόσμιου πληθυσμού, που προβλέπεται να φθάσει τα 8 δισεκατομμύρια μέχρι το 2030 και να ξεπεράσει τα 9 δισεκατομμύρια μέχρι το 2050 - με το 70% να ζει σε αστικές περιοχές. Η κυκλική οικονομία, μέσω του σχεδιασμού των αποβλήτων, κατά την έννοια προϊόντων που βελτιστοποιούνται για έναν κύκλο αποσυρματόλογης και επαναχρησιμοποίησης,

διαφοροποιείται από τη διάθεση ή/και την ανακύκλωση, όπου χάνονται μεγάλες ποσότητες πόρων, ενέργειας και εργασίας. Αυτό απαιτεί μεταξύ άλλων την απόδοση των προϊόντων πίσω στις εταιρείες, με στόχο την επαναχρησιμοποίηση του προϊόντος ή των συστατικών του και των υλικών του στο τέλος της περιόδου κύριας χρήσης του.

Η Ευρώπη

Βιώσιμη ανάπτυξη, επίτευξη των κλιματικών στόχων, διατήρηση των παγκόσμιων πόρων, θέσεις εργασίας σε τοπικό επίπεδο και ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα για την Ευρώπη προοιωνίζονται η μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία - δηλαδή σε ένα οικονομικό μοντέλο όπου η αξία των προϊόντων, των υλικών και των πόρων παραμένει στην οικονομία όσο το δυνατόν περισσότερο, και η παραγωγή αποβλήτων περιορίζεται στο ελάχιστο.

Η σημασία της κυκλικής οικονομίας για

την ευρωπαϊκή βιομηχανία είναι ιδιαίτερα καθώς θα συμβάλει επίσης στην επίτευξη των στόχων της ατζέντας του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προτείνει ένα πλαίσιο παρακολούθησης με χρήσιμους δείκτες οι οποίοι θα αποτυπώνουν τα κύρια στοιχεία της κυκλικής οικονομίας και θα δίνουν αποτελέσματα για την αποδοτική χρήση των πόρων και των πρώτων υλών. Πρόκειται για μια δακτύλιος εύκολη διαδικασία, μιας και δεν υπάρχει ανταγωνισμένος δείκτης «κυκλικότητας».

Με σκοπό την παρακολούθηση όλων των σταδίων του κύκλου ζωής των πόρων, των προϊόντων και υπηρεσιών, το πλαίσιο παρακολούθησης διαθέτει δέσμη δέκα δεικτών οι οποίοι κατατάσσονται σε τέσσερα στάδια και πτυχές της κυκλικής οικονομίας: 1) παραγωγή και καταπόνηση, 2) διαχείριση αποβλήτων, 3) δευτερογενείς πρώτες ύλες και 4) ανταγωνιστικότητα και καινοτομία. Επίσης προωθείται έρευνα για

να βελτιώσει η βάση γνώσεων και η διαθεσιμότητα δεδομένων για τη μέτρηση της προόδου προς την κυκλική οικονομία.

1. Ο δείκτης για την αυτάρκεια του εφοδιασμού με πρώτες ύλες δείχνει ότι η Ε.Ε. είναι σε μεγάλο βαθμό αυτάρκης για τα περισσότερα μη μεταλλικά ορυκτά, όπως τα κατασκευαστικά υλικά και τα βιομηχανικά ορυκτά. Ωστόσο, για τις κρίσιμες πρώτες ύλες της, βασίζεται στις εισαγωγές. Οι δημόσιες συμβάσεις αποτελούν μεγάλο ποσοστό του ΑΕΠ και, ως εκ τούτου, οι πράσινες δημόσιες συμβάσεις -δλλ. όταν οι δημόσιες αρχές χρησιμοποιούν την αγοραστική τους δύναμη για να επιλέξουν φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα, υπηρεσίες και έργα- μπορούν να αποτελέσουν κινητήρια δύναμη για την κυκλική οικονομία και την καινοτομία.

2. Η παραγωγή αστικών αποβλήτων ανά κάτοικο στην Ε.Ε. μειώθηκε κατά 8% μεταξύ 2006 και 2016, φθάνοντας, κατά μέσο όρο, σε 480 kg ανά κάτοικο ετησίως. Διαπιστώνονται μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ των κρατών μελών (από 250 έως 750 kg ανά κάτοικο ετησίως) με τη μείωση των αποβλήτων τροφίμων να παρουσιάζει τεράστιες δυνατότητες για εξοικονόμηση πόρων. Μεταξύ 2008 και 2016, τα ποσοστά ανακύκλωσης των αστικών αποβλήτων αυξήθηκαν στην Ε.Ε. από 37% σε 46%. Για τις πλαστικές συσκευασίες, το μέσο ποσοστό ανακύκλωσης στην Ε.Ε. είναι σημαντικά χαμηλότερο, στο 40%, η ανακύκλωση αστικών βιολογικών αποβλήτων ανήλθε σε 79 kg ανά κάτοικο το 2016, ποσοστό που συνιστά αύξηση κατά 23% σε σύγκριση με το 2007. Για την ανακύκλωση των αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ), τα στοιχεία δείχνουν ότι το επίπεδο συλλογής και ανακύκλωσης ποικίλλει σημαντικά στα διάφορα κράτη μέλη της Ε.Ε. και υπάρχει σημαντικό περιθώριο βελτίωσης της αποδοτικής χρήσης των πόρων και μείωσης της παράνομης συλλογής, επεξεργασίας και αποστολής. Στα απόβλητα κατασκευών και καταναλώσεων, 20 κράτη μέλη δηλώνουν ότι έχουν ήδη επιτύχει τον στόχο ανάκτησης του 70%.

3. Σε ό,τι αφορά τις δευτερογενείς πρώτες ύλες κατά μέσο όρο, τα ανακυκλωμένα υλικά ικανοποιούν μόνο το 10% περίπου της ενωσιακής ζήτησης υλικών. Για ορισμένα κύρια υλικά, οι δευτερογενείς πρώτες ύλες ικανοποιούν πάνω από το 30% της συνολικής ζήτησης υλικών (π.χ. χαλκός και νικέλιο), αλλά για μεγάλο αριθμό υλικών η συμβολή των ανακυκλωμένων υλικών στην ικανοποίηση της ζήτησης για πρώτες ύλες εξακολουθεί να είναι μικρή έως αμελητέα. Αυτό αποδίδεται στο γεγονός ότι η ανακύκλωσή τους δεν είναι επικερδής, δεν υπάρχουν οι τεχνολογίες για την ανακύκλωσή τους, ή τα υλικά περιέχονται σε προϊόντα που διατηρούνται σε χρήση για μεγάλο χρονικό διάστημα (π.χ. σπάνιες γαίες που χρησιμοποιούνται σε ανεμογεννήτριες)

και οι ευκαιρίες από το νέο οικονομικό μοντέλο

και ανάγκη για την Ελλάδα

Επιπλέον, ο δείκτης για το εμπόριο ανακυκλώσιμων αποβλήτων δείχνει ότι η Ε.Ε. είναι καθαρός εξαγωγέας αρκετών σημαντικών ροών ανακυκλώσιμων αποβλήτων όπως πλαστικών, χαρτιού και χαρτονιού, σιδήρου και χάλυβα, χαλκού, αλουμινίου και νικελίου.

4. Ο τομέας της κυκλικής οικονομίας δημιουργεί θέσεις εργασίας. Το 2014, οι ιδιωτικές επενδύσεις σ' ένα υποσύνολο οικονομικών τομέων σχετικών με την κυκλική οικονομία εκτιμάται ότι ανέρχονταν σε περίπου 15 δισ. ευρώ στην Ε.Ε. (δπλ. 0,1 % του ΑΕΠ) δημιουργώντας περισσότερες από 3,9 εκατομμύρια θέσεις εργασίας στους εν λόγω τομείς, αριθμός που συνιστά αύξηση κατά 2,3% σε σύγκριση με το 2012.

Παρά την οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση, αυτοί οι τομείς της κυκλικής οικονομίας δημιούργησαν περίπου 141 δισ. ευρώ προστιθέμενης αξίας, ποσό που συνιστά αύξηση ύψους 6,1% σε σύγκριση με το 2012. Όσον αφορά τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας για την ανακύκλωση και τις δευτερογενείς πρώτες ύλες, τα στοιχεία δείχνουν αύξηση κατά 35% μεταξύ 2000 και 2013.

Στην Ελλάδα

Ειδικά για τη χώρα μας η κυκλική οικονομία αποτελεί ευκαιρία και ανάγκη εξαιτίας της μεγάλης καθυστέρησης που παρουσιάζει η Ελλάδα, των περιορισμένων διαθέσιμων πόρων

και των ιδιαίτερων γεωγραφικών χαρακτηριστικών της (π.χ. νησιωτικότητα, απομακρυσμένες - ορεινές περιοχές).

Η κυκλική οικονομία μπορεί να αποτελέσει καταλύτη για την παραγωγική ανασυγκρότηση και έχει σαφή περιφερειακή διάσταση. Στρίφεται στην ορθή αξιοποίηση των πόρων, στην ιδέα της ανακύκλωσης-επαναχρησιμοποίησης και στο μοντέλο της βιομηχανικής συμβίωσης. Επιδιώκει και ενθαρρύνει την χρήση δευτερογενών υλικών και αποβλήτων ως παραγωγικών πόρων και χρήσιμων υλικών, προσδίδοντας μια αειφορική διάσταση στο παραγωγικό μοντέλο. Στα πλεονεκτήματα της Ελλάδας ως προς τα οφέλη που μπορεί να αποκομίσει από την

υιοθέτηση του μοντέλου κυκλικής οικονομίας περιλαμβάνονται:

1. Διαθέσιμοι φυσικοί πόροι και αναζήτηση δευτερογενείς πόροι και απόβλητα.
2. Επιστημονικό δυναμικό και τεχνογνωσία αλλά και παραγωγικά και τεχνικά παράδοσα σε τεχνικά επαγγέλματα.
3. Πρωτογενής τομέας με δυνατότητες ανάπτυξης και ανάγκες εκσυγχρονισμού και μείωσης του κόστους παραγωγής.
4. Χαμηλοί δείκτες στην παραγωγικότητα των πόρων, καθώς και στην παραγωγικότητα της

ΣΥΝΕΧΕΙΑ
στην επόμενη σελίδα ➤

ΝΕΤΑΙΡΙΚΗ ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ

Κυκλική οικονομία: Ευκαιρία και ανάγκη για την Ελλάδα

» συνέχεια από την προηγούμενη σελίδα

ενέργειας (και στην ενεργειακή απόδοση) 5. Διαθέσιμο πλαίσιο στρατηγικής από Ε.Ε. και διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία.

Έχει συσταθεί 12μελής Ομάδα Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ) για την προετοιμασία, τον επιχειρησιακό συντονισμό και την παρακολούθηση των δράσεων της κυκλικής οικονομίας σε διυπουργικό επίπεδο, στο πλαίσιο ενός Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Κυκλικής Οικονομίας, που αποφάσισαν ο υπουργός και ο αναπληρωτής υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΠΕΝ) Γιώργος Σταθάκης και Σωκράτης Φάμελος αντίστοιχα.

Η ΟΔΕ αποτελείται από τους εκπροσώπους των αντίστοιχων υπουργείων με συντονιστή τον Βασίλη Λιόγκα, μηχανολόγο μηχανικό, συνεργάτη του αναπληρωτή υπουργού.

Το Εθνικό Σχέδιο Κυκλικής Οικονομίας κατατέθηκε επίσημα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 20.12.2018 από τον αναπληρωτή υπουργό ΠΕΝ, κατά τη διάρκεια του Συμβουλίου Υπουργών Περιβάλλοντος στις Βρυξέλλες κι έχει συμπεριληφθεί στην Εθνική Αναπτυξιακή Στρατηγική της χώρας (Growth strategy).

Το σχέδιο είναι συμβατό με το Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης του 2015 για την Κυκλική Οικονομία και την Ατζέντα για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη του 2030. Σημειώνεται ότι στην πρόσφατη Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την επισκόπηση εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η υιοθέτηση Εθνικού Σχεδίου και τα βήματα εφαρμογής του μετασχηματισμού της κυκλικής οικονομίας, υπογραμμίζονται σαν πρώτο από τα παραδείγματα καλής πρακτικής.

Εθνική στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία

Ειδικότερα, η εθνική στρατηγική για την κυκλική οικονομία την επόμενη διετία περιλαμβάνει δράσεις σε τέσσερα πεδία:

- Κανονιστικών και Νομοθετικών ρυθμίσεων για την ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας και την άρση γραφειοκρατικών αγκυλώσεων
- Χρηματοδότησης και οικονομικών κινήτρων
- Βελτίωσης της γνώσης, των διαδικασιών διαχείρισης και ανταλλαγής της και σύνδεσής της με την παραγωγή, την οικονομία και την κοινωνία
- Ενίσχυσης της διακυβέρνησης της κυκλικής οικονομίας και της δικτύωσης

1. Κανονιστικές και νομοθετικές ρυθμίσεις

Η ανάπτυξη θεσμικών εργαλείων στην Παραγωγή, την Κατανάλωση, τη Διαχείριση Αποβλήτων και την αξιοποίηση Δευτερογενών Πρώτων Υλών θα διαμορφώσει το νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο, που είναι απαραίτητο για την προώθηση της Κυκλικής Οικονομίας και την υλοποίηση της μετάβασης.

Είναι σε εξέλιξη η αναθεώρηση, αναπροσαρμογή και συμπλήρωση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου με σειρά νομοθετικών και κανονιστικών ρυθμίσεων, προωθούνται οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις, η επεξεργασία προτάσεων για τη μείωση απώλειας τροφίμων, η λήψη μέτρων για να διασφαλιστεί η ανάκτηση πολύτιμων πόρων και η κατάλληλη διαχείριση των αποβλήτων από κατασκευές οικοδομών και καταδαφίσεις κτιρίων. Επίσης προωθούνται διαδικασίες για την αποσαφήνιση της διάκρισης μεταξύ αποβλήτου και προϊόντος για τη διευκόλυνση της μετάβασης και της χρησιμοποίησης δευτερογενών πρώτων υλών. Γίνεται επίσης επεξεργασία πρότασης για αναθεώρηση της νομοθεσίας σχετικά με τα επεξεργασμένα υδάτα βιομηχανικών και αστικών λυμάτων, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για άρδευση ή βιομηχανική ή λιμενική χρήση και προωθείται η ανάπτυξη καινοτόμων εφαρμογών και τεχνολογιών αιχμής για τη διαχείριση αποβλήτων στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση 2014-2020. Ένα άλλο σημαντικό θέμα είναι τα δεδομένα και γι' αυτό διερευνάται ο προσδιορισμός δεικτών κυκλικής οικονομίας, ο συσχετισμός τους με τις επιχειρηματικές δραστηριότητες και η αξιοποίηση του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης γι' αυτό το σκοπό.

Κρίσιμη προς αυτή την κατεύθυνση είναι η ανάπτυξη μεθοδολογίας μέτρησης και παρακολούθησης των αποβλήτων τροφίμων, η ανάπτυξη κριτηρίων οικολογικού σχεδιασμού με λειτουργία σχετικών δομών (Επιτροπή συστήματος διαχείρισης και ελέγχου EMAS Κανονισμού 2017/1505, συγκρότηση ΑΣΑΟΕ, ΚΥΑ σε εφαρμογή του Κανονισμού 66/2010), ανάλυση κύκλου ζωής των προϊόντων, παραγωγή προϊόντων αποφεύγοντας την εισαγωγή επικίνδυνων ουσιών, υιοθέτηση δεικτών οικολογικού σχεδιασμού, ενσωμάτωση τεχνολογιών ΑΠΕ (Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας) σε δημόσια έργα, επέκταση/διεύρυνση της σήμανσης των προϊόντων, μείωση των εκπομπών αέριων ρύπων με την τοποθέτηση scrubbers στα πλοία κ.α. Επίσης μια Μικτή Ομάδα εργασίας Εμπειρογνομόνων του ΕΛΟΤ «Περιβάλλον και Κυκλική Οικονομία» ασχολείται με την τυποποίηση στο πεδίο περιβαλλοντικού χαρακτηρισμού υγρών και στερεών αποβλήτων και παρακολουθεί τη δραστηριότητες Διεθνούς & Ευρωπαϊκής Τυποποίησης.

Στις δράσεις περιλαμβάνονται επίσης μεταξύ άλλων η προώθηση της χρήσης μετεταλλικών επίπεδο περιφερειών ή πόλεων για την προώθηση της κυκλικής οικονομίας, ως συμβουλευτικές μη αμειβόμενες υπηρεσίες, η δημιουργία αστικών χώρων ως «δημιουργικών κέντρων επαναχρησιμοποίησης», με αξιοποίηση των Πράσινων Σημείων/ΚΑΕΔΙΣΠ και μετατροπή τους σε «Πράσινα Κέντρα», η προώθηση χρήσης αποβλήτων ως δευτερογενών καυσίμων στη βιομηχανία, η δημιουργία θεσμικού ρυθμιστικού πλαισίου που θα διευκολύνει την παραγωγή βιομεθανίου (green gas) από οργανικά απόβλητα και την έγκυσή του στο δίκτυο φυσικού αερίου ή τη χρήση του ως καύσιμο κίνησης. Προωθείται επίσης σύνταξη ΚΥΑ προδιαγραφών κομπόστ από προδιαλεγμένα οργανικά απόβλητα, η αναβάθμιση και ενίσχυση των κλάδων της Βιοοικονομίας, η ενσωμάτωση των αρχών της κυκλικής και συνεργατικής οικονομίας στα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) και η προώθηση και ανάπτυξη της κυκλικής οικονομίας στους λιμένες.

2 Δράσεις βελτίωσης χρηματοδότησης

Στόχος είναι η τόνωση της επιχειρηματικότητας και των επενδύσεων ταυτόχρονα με τη διερεύνηση των δυνατοτήτων κοινοτικών χρηματοδοτήσεων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ και του Προγράμματος Δράσης της Ε.Ε. για την Κυκλική Οικονομία, καθώς και η εισήγηση για εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης (εισαγωγή Ειδικών Αξόνων και eartmarking στους νέους Κανονισμούς, Ταμείο macro regional strategies, Πρόγραμμα Horizon 2020, σχέδιο Juncker κ.α.). Στο πλαίσιο αυτό προωθούνται και φορολογικά κίνητρα με επίκεντρο π.χ. τον ΦΠΑ στα ανακυκλώσιμα ή δευτερογενή υλικά, και υποθαρρύνει την κυκλική διαδικασία, την

άρση φορολογικών φραγμών στη δωρεά τροφίμων (ΦΠΑ), τη μείωση φορολογίας επί των υπηρεσιών επισκευής (όπως έγινε πρόσφατα στη Σουηδία), μεταφορά φόρων εργασίας σε φόρους πρώτων υλών (όπως έχει γίνει στο Ηνωμένο Βασίλειο) κ.α.

3. Δράσεις τεκνογνωσίας και ενημέρωσης

Η αξιοποίηση της διεθνούς εμπειρίας και των πρωτοβουλιών σε εθνικό επίπεδο, η δημιουργία νέας γνώσης, η ενημέρωση και η κατάρτιση σ' ένα νέο μοντέλο αντίθετο με το εφαρμοζόμενο γραμμικό μοντέλο ανάπτυξης, θεωρούνται προϋποθέσεις για την επιτυχή υιοθέτησή του. Γι' αυτό και προωθούνται ενημερωτικές δράσεις όπως η ανάπτυξη οδηγού κυκλικής πόλης, προγράμματα ευαισθητοποίησης κατά της σπατάλης τροφίμων, βελτίωσης επιχειρηματικής απόδοσης και προώθησης της Συnergιστικής Οικονομίας.

4. Δράσεις διακυβέρνησης

Σημαντικά υποστηρικτική στο έργο του Διυπουργικού Συντονισμού είναι η λειτουργία της Γραμματείας (Ομάδας Διοίκησης Έργου), ταυτόχρονα εισηγητικού και ελεγκτικού χαρακτήρα, που θα αντιμετωπίζει ουσιαστικά όλες τις πιεσές και τις ανάγκες του Σχεδίου Κυκλικής Οικονομίας. Για την υλοποίηση και παρακολούθηση ορισμένων δράσεων δύναται να λάβει υπ' όψιν κοινωνικοοικονομικούς δείκτες όπως για ορεινές, άγονες ή νησιωτικές περιοχές ή οικονομικά ασθενέστερες κοινωνικές ομάδες. Στο ίδιο πλαίσιο προωθούνται προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης των διοικήσεων δημοτικών, περιφερειακών και αποκεντρωμένων φορέων και η σύσταση Παρατηρητηρίου Κυκλικής Οικονομίας.